

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
«ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Факультет природничих наук

Кафедра лісового і аграрного менеджменту

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Природно-заповідна справа

Освітня програма Лісове господарство

Спеціальність 205 Лісове господарство

Галузь знань 20 Аграрні науки та продовольство

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 15 від 17 вересня
2021р.

м. Івано-Франківськ – 2021 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Опис дисципліни
3. Структура курсу
4. Система оцінювання курсу (зразок)
5. Ресурсне забезпечення
6. Контактна інформація
7. Політика навчальної дисципліни

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Природно-заповідна справа
Освітня програма	Лісове господарство
Спеціалізація (за наявності)	----
Спеціальність	205 Лісове господарство
Галузь знань	20 Аграрні науки і продовольство
Освітній рівень	бакалавр
Статус дисципліни	основна
Курс / семестр	4 курс, 7 семестр
Розподіл за видами занять та годинами навчання (якщо передбачені інші види, додати)	Лекції – 20 год. Практичні заняття – 10 год. Самостійна робота – 60 год.
Мова викладання	українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/

2. Опис дисципліни

Мета та цілі курсу

Предмет «Природно-заповідна справа» вивчається у вищих навчальних закладах з метою формування в майбутніх лісових фахівців знань про стан і проблеми лісових фітоценозів. Вивчення дисципліни «Природно-заповідна справа» базується на основних знаннях з питань загальної екології та особливостей професійної діяльності майбутніх фахівців у галузі лісових наук. Робоча програма навчальної дисципліни є нормативним документом вищого навчального закладу і містить виклад конкретного змісту навчальної дисципліни, послідовність, організаційні форми її вивчення та їх обсяг, визначає форми та засоби поточного і підсумкового контролів.

Метою дисципліни є теоретична підготовка бакалаврів лісового та садово-паркового господарства з основ збереження природоохоронних територій та міжнародною практикою їх створення, основними функціями природоохоронних територій, а також організаційними та правовими засади функціонування територій та об'єктів природно-заповідного фонду.

Завдання дисципліни включають вивчення: видів використання територій та об'єктів природно-заповідного фонду та права громадян з питань охорони та використання територій та об'єктів природно-заповідного фонду, суб'єктів управління в галузі організації, охорони та використання природно-заповідного фонду, статусу та основних вимог щодо режиму територій та об'єктів природно-заповідного фонду, порядку підготовки і подання клопотань про організацію чи оголошення територій та об'єктів природно-заповідного фонду, їх розгляду та прийняття рішень про створення чи оголошення територій, об'єктів природно-заповідного фонду та їх охоронних зон, питань

організації охорони територій та об'єктів природно-заповідного фонду, основних засад забезпечення організації наукових досліджень на територіях та об'єктах природно-заповідного фонду, визначення та призначення державного кадастру територій та об'єктів природно-заповідного фонду, а також змісту та порядку його ведення, економічних засобів забезпечення організації і функціонування природно-заповідного фонду.

Компетентності

Загальні:

ЗК6. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК12. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

Фахові:

ФК15. Здатність використовувати знання й практичні навички щодо прав громадян з питань охорони та використання територій та об'єктів природно-заповідного фонду, основних вимог щодо режиму територій та об'єктів природно-заповідного фонду, забезпечення організації наукових досліджень на територіях та об'єктах природно-заповідного фонду.

ФК16. Здатність аналізувати види використання територій та об'єктів природно-заповідного фонду на основі вивчення дослідних даних, літературних джерел та нормативно-довідкових матеріалів.

Програмні результати навчання

ПРН9. Застосовувати на практиці знання щодо порядку оголошення територій та об'єктів природно-заповідного фонду.

ПРН11. Оцінювати обсяги і специфіку використання територій та об'єктів природно-заповідного фонду робити аргументовані висновки щодо їх впливу.

3. Структура курсу

№	Тема	Результати навчання	Завдання
1.	Лекція 1. Природоохоронні території. 1. Поняття природоохоронної території. 2. Функції природоохоронних територій. 3. Природоохоронне законодавство України.	<i>студент повинен знати:</i> <ul style="list-style-type: none"> • функції природоохоронних територій; • складові структурні елементи екомережі; • правові засади функціонування територій та об'єктів природно-заповідного фонду; 	Тестування за темою. Виконання практичних робіт. Виконання самостійної роботи.
2.	Лекція 2. Території та об'єкти природно-заповідного фонду як складові структурні елементи екомережі. 1. Складові структурні елементи екомережі. 2. Принципи формування, збереження і використання	<ul style="list-style-type: none"> • види використання територій та об'єктів природно-заповідного фонду; • уповноважені органи державного управ- 	

	екомережі. 3.Право власності на землю та інші природні ресурси екомережі.	ління в галузі організації, охорони та використання природно-заповідного фонду; • порядок створення і оголошення територій та об'єктів природно-заповідного фонду;	
3.	<p>Лекція 3. Організаційні та правові засади функціонування територій та об'єктів природно-заповідного фонду.</p> <p>1.Класифікація територій та об'єктів природно-заповідного фонду.</p> <p>2. Форми власності на території та об'єкти природно-заповідного фонду.</p> <p>3. Правові засади функціонування територій та об'єктів природно-заповідного фонду.</p> <p>4. Охорона територій та об'єктів, що мають особливу екологічну, наукову, естетичну, господарську, а також історико-культурну цінність.</p> <p>5. Землі природно-заповідного фонду.</p> <p>6. Основні засоби збереження територій та об'єктів природно-заповідного фонду.</p>	<p><i>студент повинен вміти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • визначати структурні елементи екомережі; • класифікувати території та об'єкти природно-заповідного фонду; • готувати клопотання про організацію чи оголошення територій та об'єктів природно-заповідного фонду. 	
4.	<p>Лекція 4. Використання територій та об'єктів природно-заповідного фонду.</p> <p>1. Види використання територій та об'єктів природно-заповідного фонду.</p> <p>2. Спеціальне використання природних ресурсів у межах територій та об'єктів природно-заповідного фонду. 3. Права громадян з питань охорони та використання територій та об'єктів природно-заповідного фонду.</p>		
5.	<p>Лекція 5. Управління в галузі організації, охорони та використання природно-заповідного фонду.</p>		

	<p>1. Уповноважені органи державного управління в галузі організації, охорони та використання природно-заповідного фонду.</p> <p>2. Управління територіями та об'єктами природно-заповідного фонду.</p> <p>3. Участь об'єднань громадян в управлінні територіями та об'єктами природно-заповідного фонду.</p>		
6.	<p>Лекція 6. Режим територій та об'єктів природно-заповідного фонду.</p> <p>1. Статус та завдання природних заповідників.</p> <p>2. Статус і завдання біосферних заповідників.</p> <p>3. Статус і завдання національних природних парків.</p> <p>4. Статус і завдання регіональних ландшафтних парків.</p> <p>5. Статус і завдання заказників.</p> <p>6. Статус та завдання пам'яток природи.</p> <p>7. Статус і завдання заповідних урочищ.</p> <p>8. Статус і завдання ботанічних садів.</p> <p>9. Статус, завдання та основні вимоги щодо режиму дендрологічних парків.</p> <p>10. Статус, завдання та основні вимоги щодо режиму зоологічних парків.</p> <p>11. Статус, завдання та основні вимоги щодо режиму парків-пам'яток садово-паркового мистецтва.</p> <p>12. Охоронні зони територій та об'єктів природно-заповідного фонду.</p>		

7.	<p>Лекція 7. Порядок створення і оголошення територій та об'єктів природно-заповідного фонду.</p> <p>1. Підготовка і подання клопотань про організацію чи оголошення територій та об'єктів природно-заповідного фонду.</p> <p>2. Попередній розгляд клопотань про створення чи оголошення територій та об'єктів природно-заповідного фонду.</p> <p>3. Прийняття рішень про створення чи оголошення територій, об'єктів природно-заповідного фонду та їх охоронних зон.</p> <p>4. Резервування цінних для заповідання природних територій та об'єктів.</p>		
8.	<p>Лекція 8. Охорона територій та об'єктів природно-заповідного фонду.</p> <p>1. Організація охорони територій та об'єктів природно-заповідного фонду.</p> <p>2. Склад і повноваження служби державної охорони природно-заповідного фонду України.</p> <p>3. Соціально-правовий захист посадових осіб служби державної охорони природно-заповідного фонду України.</p> <p>4. Контроль за додержанням режиму територій та об'єктів природно-заповідного фонду.</p>		
9.	<p>Лекція 9. Науково-дослідні роботи на територіях та об'єктах природно-заповідного фонду.</p> <p>1. Основні засади забезпечення організації наукових досліджень на територіях та об'єктах природно-заповідного фонду.</p>		

	2. Літопис природи територій та об'єктів природно-заповідного фонду України.		
10.	<p>Лекція 10. Державний кадастр територій та об'єктів природно-заповідного фонду.</p> <p>1. Визначення та призначення державного кадастру територій та об'єктів природно-заповідного фонду.</p> <p>2. Зміст та порядок ведення державного кадастру територій та об'єктів природно-заповідного фонду.</p>		
11.	<p>Лекція 11. Економічне забезпечення організації і функціонування природно-заповідного фонду.</p> <p>1. Економічні засоби забезпечення організації і функціонування природно-заповідного фонду.</p> <p>2. Фінансування заходів, пов'язаних із функціонуванням територій та об'єктів природно-заповідного фонду.</p> <p>3. Власні кошти об'єктів природно-заповідного фонду.</p> <p>4. Екологічні фонди об'єктів природно-заповідного фонду.</p> <p>5. Надання податкових та інших пільг.</p>		

4. Система оцінювання курсу

<p>Загальна система оцінювання навчальної дисципліни</p> <p>Контроль знань студентів ґрунтується на здійсненні поточного і підсумкового контролю при застосуванні таких форм і засобів діагностики, як оцінювання практичних занять, оцінювання індивідуальних завдань, письмове тестування, усне опитування. Поточний</p>	<p>Система контролю знань здійснюється через:</p> <ul style="list-style-type: none"> • поточний контроль – 50 балів; • підсумковий контроль (екзамен) – 50 балів. <p>Оцінка за вивчення предмету виставляється за сумою всіх отриманих балів згідно зі шкалою оцінювання. При цьому в екзаменаційній відомості за-</p>
---	--

контроль проводиться під час проведення лекційних і практичних занять і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретного прикладного завдання; крім того, здійснюється поточне письмове тестування за кілька попередньо пройдених тем.	значається кількість набраних балів, оцінка за шкалою ECTS і оцінка за національною шкалою.
---	---

Накопичування балів під час вивчення дисципліни

Вид навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Поточний контроль	50
Тема	10
Практична робота	20
Лабораторна робота	---
Семінарське заняття	---
Самостійна робота	20
Підсумковий контроль	50
екзамен	50
Додаткові заохочувальні бали, які можуть доповнити оцінку до 100 балів	10
Разом	100

Поточний контроль										
Вид навчальної роботи	Тема (тема 1, 2)	Тема (тема 3,4)	Тема (тема 5,6)	Тема (тема 7,8)	Тема (тема 9,10,11)	Практичне заняття 4	Практичне заняття 5	Самостійна робота 1	Самостійна робота 2	Разом
Кількість балів	2	2	2	2	2	10	10	10	10	50

Шкала оцінювання: вузу, національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
80 – 89	B	добре	
70 – 79	C		
60 – 69	D	задовільно	
50 – 59	E		
26 – 49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-25	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Поточний контроль

- Усний контроль (в ході опитування, бесіди, доповіді, читання тексту, повідомлення на задану тему та ін.);
- Письмовий контроль (контрольна робота в письмовій формі, реферат, виклад матеріалу на задану тему в письмовому вигляді та ін.);
- Комбінований контроль;
- Тестовий контроль;
- Презентації;
- Виконання і захист практичної роботи.

Заохочувальні бали

1. Участь у дискусіях (до 2 балів),
2. Участь у вебінарі чи прослуховування курсу за тематикою дисципліни (до 2 балів)
3. Участь у студентських наукових конкурсах та олімпіадах (до 6 балів)

5. Ресурсне забезпечення

Матеріально-технічне забезпечення	Мультимедіа, лабораторії, комп'ютери та інше
Мультимедійний кабінет № 723, 45 м ²	Мультимедійний проектор Мультимедійний екран BenQ MP 515 ПК Intel Pentium IV-2, 6MHz/512/80/FDD
Література:	
Базова	
<p>1. Закон України "Про екологічну мережу України" від 24.06.2004 р., № 1864-IV у редакції від 19.04.2018 (Про екологічну мережу..., 2004).</p> <p>2. Закон України "Про загальнодержавну програму формування національної екологічної мережі України на 2000-2015 роки" від 21 вересня 2000 р., № 1989-III у редакції від 10.06.2012 (Про загальнодержавну..., 2000).</p> <p>3. Закон України "Про охорону навколишнього природного середовища" від 25 червня 1991 року від 12.10.2018 р., № 1264-XII (Про охорону..., 1991).</p> <p>4. Закон України "Про природно-заповідний фонд України" від 16 червня 1992 року № 2456-XII, у редакції від 19.04.2018 р. (Про природно-заповідний..., 1992).</p> <p>5. Постанова Кабінету Міністрів України від 16.12.2015 № 1196 "Про затвердження Порядку включення територій та об'єктів до переліків територій і об'єктів екологічної мережі".</p>	
Допоміжна	
<p>1. Закон України "Про тваринний світ" від 13.12.2001 № 2894-III, у редакції від 04.10.2018 р. (Про тваринний, 2001).</p> <p>2. Закон України "Про рослинний світ" від 09.04.1999 № 591-XIV у редакції від 04.10.2018 р. (Про рослинний..., 1991).</p> <p>3. Закон України "Про Червону книгу України" від 07.02.2002 № 3055-III, у редакції від 18.12.2017 р. (Про Червону..., 2002).</p> <p>4. Земельний кодекс України від 25.10.2001 № 2768-III у редакції від 12.10.2018 (Земельний..., 2001).</p> <p>5. Водний кодекс України від 06.06.1995 № 213/95-ВР у редакції від 18.12.2017 р. (Водний..., 1995).</p> <p>6. Лісовий кодекс України від 21.01.1994 № 3852-XII у редакції від 18.12.2017 р. (Лісовий..., 1994).</p>	

6. Контактна інформація

Кафедра	кафедра лісового і аграрного менеджменту, м. Івано-Франківськ, вул. Галицька 201, каб. 206, тел. (0342) 59-61-66, e-mail: klam@pnu.edu.ua
Викладач	канд. б. наук, доцент Клід Віктор Васильович
Контактна інформація викладача	viktor.klid@pnu.edu.ua

7. Політика навчальної дисципліни

Академічна добросовісність	<ul style="list-style-type: none"> • списування під час поточного опитування, виконання тематичних модульних контрольних робіт та іспиту заборонені; • самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); • застосовування посилань на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; • надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.
Пропуски занять (відпрацювання)	<ul style="list-style-type: none"> • відвідування занять є обов'язковим; • засвоєння пропущеної теми лекції з поважної причини перевіряється під час складання підсумкового контролю. Пропуск лекції з неповажної причини відпрацьовується студентом (співбесіда, реферат тощо). • пропущені практичні, семінарські та лабораторні заняття, незалежно від причини пропуску, студент відпрацьовує згідно з графіком консультацій. • поточні негативні оцінки, отримані студентом під час засвоєння відповідної теми на практичному, семінарському та лабораторному занятті перескладаються викладачеві, який веде заняття, до складання підсумкового контролю з обов'язковою відміткою у журналі обліку роботи академічних груп. У випадку порушень і зловживань (невідвідування занять більше 50% часу – недопущення до іспиту).

Виконання завдання пізніше встановленого терміну	<p>Виконання завдання пізніше встановленого терміну не допускається, але може надаватись можливість виконати завдання за індивідуальним графіком (за рішенням керівника структурного підрозділу, його замісника та викладача.</p> <p>Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності балів). Перескладання модулів відбувається за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).</p>
Невідповідна поведінка під час заняття	<p>Викладач має право видалити студента із заняття, якщо останній порушує дисципліну і тим самим заважає працювати викладачу та групі. Всю суперечну ситуацію можна вирішити після заняття.</p>
Додаткові бали	<p>Нарахування додаткових балів здійснюється згідно рішення затвердженого на засіданні колективу кафедри і обов'язково озвучується викладачем на перших заняттях. Бали можуть нараховуватись за активність студента на семінарських, лабораторних та практичних заняттях, за опрацювання додаткових інформаційних джерел та наукову (творчу) діяльність.</p> <p>Позитивно оцінюється відповідальність, старанність, креативність, фундаментальність.</p>
Неформальна освіта	<p>Питання визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті регулюється «Положенням про неформальну освіту учасників освітнього процесу» ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2019/11/819_29.11.2019.pdf).</p> <p>Процедура перезарахування здійснюється при співпадінні назви неформальної активності з назвою освітнього компоненту та кількістю кредитів. Для перезарахування кредитів неформальної освіти створюється комісія для прийняття рішення. Результати навчання, які отримані у неформальній освіті, враховуються при оцінюванні самостійної роботи студентів з відповідних дисциплін.</p>

Викладач _____ Клід В.В.